

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 7

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні
в контексті європейської інтеграції”,
м. Київ, МАУП, 17 листопада 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2012

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 11 від 21.12.11)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні в контексті
європейської інтеграції”, м. Київ, 17 листоп. 2011 р. / редкол.: А. М. Подо-
ляка (голова) [та ін.]. — 2012. — 382 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної
конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становлен-
ню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у
різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів
і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і су-
спільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2012

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012

Чупрій Л. В. Оптимізація державного управління у сфері освіти в контексті забезпечення гуманітарної безпеки України	127	Дученко А. М. Організаційно-економічні основи розвитку регіонального туризму в Україні.....	191
Юсеф Н. Н. Межкультурные связи стран Ближнего Востока (образовательный аспект)	136	Дученко М. С. Удосконалення системи управління бізнес-процесами підприємства: стратегія розвитку	196
Барановська В. М. Інституційний механізм регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.....	139	Ейсмонт В. С. Формування системи основних показників функціонування і розвитку макроекономічної системи	199
Костюк Т. О. Регіоналізація і демократизація як передумови побудови демократичної держави і громадянського суспільства	145	Єдгарова І. В. Моніторинг діяльності державних службовців з надання публічних послуг як сучасна технологія управлінського контролю	207
Левченко М. О. Безпека підприємницької діяльності в Україні: теорія, політика і стратегія забезпечення	147	Зирянова О. Л. Структура і психологічна динаміка схильності особистості до самовдосконалення.....	210
Павленко В. В. Характеристика податкової системи Австралії як досвід ефективної системи державного управління.	153	Іваненко В. О. Взаємодія Служби безпеки України, органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів на шляху запобігання та протидії організований злочинності та тероризму у контексті європейської інтеграції України	219
Слободян С. І. Сучасні PR у системі механізмів державного управління	157	Клим'юк О. С. Державна інформаційна політика сучасної України як предмет правового регулювання.....	223
Бортник В. А. Актуальні проблеми місцевого самоврядування в Україні	163	Корощенко А. В. Деякі аспекти роботи Служби безпеки України щодо забезпечення економічної безпеки на прикладі Луганської області.....	231
Бульда С. О. Маркетингові підходи в забезпеченні ефективного використання ресурсного потенціалу регіону.....	167	Кравченко Т. А. Поняття взаємодії суб'єктів політики як теоретична основа дослідження політичних процесів	237
Буратевич О. І. Вплив процесів європейської інтеграції на розвиток української держави: правовий та управлінський аспекти....	174	Кузьменко В. А. Формування механізмів ефективності управління процесами охорони праці в умовах трансформації економіки України	244
Гриценко В. І. Система корпоративного управління в холдингах.....	182		
Доносо Варгас Дієго Хосе, Доносо Варгас Хавієр Стратегія національної безпеки України в умовах євроінтеграції.....	187		

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ АВСТРАЛІЇ ЯК ДОСВІД ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Становлення і розвиток української державності, вип. 7, с. 153–156

Австралія — промислово-аграрна країна, розташована на Австралійському материках. Провідними галузями національної економіки є гірничодобувна, тваринництво та туризм. У країні видобувають здебільшого кольорові метали, золото, а також з них виробляють товари. Крім того, Австралія займає провідне місце у світі з постачання вовни, цукру, пшениці, м'ясо-молочних виробів. Щорічно до країни приїжджають понад 4 млн туристів, що дає можливість формувати бюджет з перевищенням дохідної частини над витратною. Адміністративно Австралія складається з шести штатів та двох територій, які мають свій уряд та законодавчі органи.

Податкова система має три рівні: **федеральний**, тобто державний, **регіональний** та **місцевий** (рівень громад). Основним є перший рівень — державний, який практично фінансує всі інші. Податки регіонального рівня, або штатів, та місцевого не мають великого значення для формування бюджету.

Основним податком федерального рівня є **прибутковий податок**, який стягується як з юридичних, так і з фізичних осіб. Податок з юри-

дичних осіб, по суті, є податком на прибуток. Прибутковий податок має тенденцію до поступового зниження ставки з 36 до 30 %. Якщо фірма зазнала збитків, то вона переносить їх на прибуток наступних років. Усі юридичні особи поділяються на три групи. Перша група — великі компанії, які мають річний оборот понад 100 млн австралійських доларів (австрал. дол.). До цієї групи належать також міжнародні корпорації, які є провідною категорією у наповненні державного бюджету. Друга група — середні підприємства, які мають оборот від 1 млн австрал. дол. за рік. Третя категорія — малі підприємства з річним оборотом до 1 млн австрал. дол. за рік. До цієї категорії належать також приватні підприємці. Для цих платників передбачається кілька варіантів сплати податків, у тому числі і спрощена система оподаткування та обліку доходів. Вибір системи оподаткування залишається за платником. Прибутковий податок з юридичних осіб становить 14–15 % федерального бюджету.

Прибутковий податок з фізичних осіб має прогресивний характер. Але податкова реформа, яка проводиться в Австралії, має досить ліберальний

характер і спрямована на зниження податкового тиску на платника. Особливістю оподаткування фізичних осіб є саме нарахування податку та подання щорічної податкової декларації. Фінансовий рік в Австралії починається 1 липня. При сплаті прибуткового податку встановлюється неоподатковуваний мінімум доходів громадян у розмірі 6 тис. австрал. дол. А далі діє прогресивна шкала оподаткування. Для доходу від 6 тис. до 20 тис. австрал. дол. ставка податку становить 17 %; з доходів від 20 тис. до 50 тис. австрал. дол. податок стягується у розмірі 30 %; з доходів від 50 тис. до 60 тис. австрал. дол. — 42 %, з доходів понад 60 тис. австрал. дол. — 47 %. Зараз близько 80 % населення держави сплачує прибутковий податок за середньою ставкою — 30 %.

Крім зниження податкового тиску, в Австралії запроваджуються різні соціальні програми. Так, підвищено на 4 % розмір пенсій та допомоги з гарантованим перевищенням на 2 % над будь-яким рівнем інфляції, постійно збільшується допомога на виховання дітей. Сім'ї, які мають тільки одне джерело отримання доходів, фактично не сплачують податок з доходів до 13 тис. австрал. дол. Особливістю стягнення цього податку є те, що пенсії входять до складу сукупного річного доходу фізичних осіб.

У країні проводиться реформування напрямів податкових платежів. Замість існуючого раніше податку з продажу введено **податок на товари та послуги** з єдиною ставкою 10 %. За економічною суттю він аналогічний податку на додану вартість. Ним не оподатковуються товари та

вироби, які експортуються з країни, продовольчі товари, медичні препарати, послуги зі здобування початкової та середньої освіти, медичні послуги, благодійна діяльність, а також діяльність релігійних організацій.

До непрямих податків належать також *мито* та *акцизи*. Останні встановлюються на алкогольні напої, тютюнові вироби, дизельне паливо тощо.

Крім цих податків, які мають досить велику питому вагу в загальному федеральному бюджеті, існують й інші:

- **податок на приріст капіталу** стягується з прибутку, одержаного від реалізації деяких активів (наприклад, акцій);
- **податок з дорогих автомобілів;**
- **пенсійний збір** у розмірі 1,5 % фонду заробітної плати;
- **податки**, які стягуються способом у джерела **з дивідендів, відсотків на капітал;**
- **податок на нафтові ресурси;**
- **податок з додаткових виплат.** Його сплачує роботодавець, коли надає найманим працівникам додаткові пільги або інші виплати. До них належать нарахування власникам автомобілів за пальне та ремонт, якщо він використовується для службових цілей, сплата за навчання дітей співробітників, видача безвідсоткових позик або з відсотками, але нижчими за звичайну банківську ставку, інші витрати.

Якщо пільга, яку одержав працівник, перевищує 50 тис. австрал. дол., то роботодавець з суми перевищення сплачує податок за ставкою 48,5 %, тобто максимальна ставка збільшу-

ється на 1,5 % сплати у пенсійний фонд. Загалом цей податок становить 23 % в загальному федеральному бюджеті.

Податкова реформа в Австралії проводиться шляхом спрощення системи оподаткування. Уряди штатів залишили лише податок з грального бізнесу, гербові збори, мита, земельний податок. Крім цих податків, муніципальні ради можуть встановлювати податки на певні види майна та на фонд оплати праці. Бюджети штатів залежать від надходження податків на товари та послуги.

Відбулися зміни і в порядку стягнення податків. В Австралії відновилася така форма сплати податків, як авансова система, яка була здебільшого побудована на доходах минулого періоду. Зараз діє єдиний термін сплати всіх податків — до 21 числа місяця, наступного за звітним кварталом. Ця система ґрунтується на розрахунку фактичних доходів за квартал.

Розширюється кількість послуг, які надаються податковими службами платникам податку. До них належать консультування при безпосередньому контакті з платником, за телефоном, електронною поштою, письмові відповіді на найактуальніші питання.

Реформування податкової політики здійснюється на підставі вдосконалення інформаційних технологій, систем управління робочими процесами, контролю за одержанням податків та податковими розрахунками. Велике значення мають комп'ютерні технології, які застосовуються податковими службами. За їх допомогою розраховується прогноз введення

будь-якого податку для різних категорій платників (фізичних або юридичних осіб), регіонів, галузей національної економіки, проводиться оцінка платоспроможності компаній та фірм і вибір найсприятливіших для них методів та термінів сплати податків. Комп'ютерними розробками займаються понад 1200 співробітників податкових служб. У країні існує комп'ютерний центр у столиці м. Канберра, в якому створюється і зберігається інформація про всіх платників податків. Доступ до неї мають лише працівники податкової служби. Це дає їм змогу здійснювати найповніший контроль за платниками податків та надходженням податків до бюджету. Постійний моніторинг платників проводиться за всіма видами федеральних податків. Крім того, створено ще два центри, які надають консультаційні послуги платникам податків, у тому числі і по телефону.

Планується ввести в країні Австралійський номер бізнесу, тобто єдиний ідентифікатор юридичних та фізичних осіб, а також приватних підприємців замість нині існуючих різних систем ідентифікації.

Проведення податкової реформи, пом'якшення та лібералізація податкового тиску призвели до зменшення надходжень до федерального бюджету.

Важливе місце в роботі податкової служби Австралії займає робота з тими, хто має податковий борг, та з порушниками чинного законодавства. Таких в Австралії налічується понад 500 тис. осіб, і розмір їхнього боргу становить близько 7,8 млрд австрал. дол. До таких порушників за-

стосовуються різні методи. По-перше, їм нагадують по телефону про необхідність погасити борг. По-друге, надсилають поштові повідомлення. Потім порушника запрошують до податкового органу. І тільки коли ці заходи не мають позитивних наслідків, до порушників застосовуються такі заходи, як арешт банківського рахунку, майна і, врешті-решт, конфіскація майна. Податковий комітет має право списати заборгованість або взагалі звільнити від сплати штрафу.

Штрафні санкції застосовуються у вигляді відсотків до пені або у встановленому розмірі. Якщо платник самостійно знаходить помилку в розрахунках, він сплачує штраф у розмірі 5 % суми недоврахування. Якщо помилку знаходить податковий орган або одержує неправильну інформацію, то розмір штрафу зростає до 30 %. Розмір штрафів збільшується до 60 %, якщо платник умисно зменшує свою базу оподаткування доходів. Якщо це порушення має зловмисний характер, то сума штрафу збільшується до 300 % суми недоплат.

Проведенню податкової реформи передувала підготовча робота протягом кількох місяців. Проводилась роз'яснювальна робота серед платників податків, а для працівників податкових служб — навчання. Під час реформи було надруковано багато методичної літератури, необхідна кількість податкових бланків та зві-

тів. Додатково було відкрито п'ять центрів для адміністрування податку на товари та послуги, зміцнено інформаційну базу податкового відомства, поліпшено роботу з платниками податків. Крім того, у державі створена мережа податкових консультантів, які є частиною ринкової інфраструктури. Для проведення цього виду діяльності необхідно отримати відповідну ліцензію.

Література

---

1. *Брант М., Шаповал С.* Бизнес в Украине и за ее пределами. — К.: Вид. центр “Просвіта”, 1997.
2. *Величко О., Дмитренко І.* Іноземний досвід реформування податкової системи // Економіст. — 1998. — № 7–9. — С. 120–123.
3. *Гриджина М. В., Вдовиченко Н. И., Калина А. В.* Налоговая система Украины: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000.
4. *Дернберг Р. Л.* Международное налогообложение: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ, 1997.
5. *Евстигнеев Е. Н.* Основы налогообложения и налогового права. — М., 1999.
6. *Кейнс Дж.* Общая теория занятости, процента и денег // Избранные произведения: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1983.
7. *Налоговые системы зарубежных стран* / Под ред. В. Г. Князева и Д. Г. Черника. — М.: ЮНИТИ, 1997.
8. *Черник Д. Г.* Налоги в рыночной экономике. — М.: ЮНИТИ, 1997.